

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на Йордан Александров Илиев,
редовен докторант в Софийския университет „Св. Климент Охридски“,
на тема „Родопите в историята на древна Тракия“

Представеният дисертационен труд съдържа текстова част от 230 печатни страници, състояща се от уводна бележка, три глави и заключение, пет приложения (общо 235 страници), библиография, образи и списък на публикациите на автора, или общо 585 страници, подвързани в едно книжно тяло. Дисертацията е разработена в рамките на редовна докторантура към Катедрата по стара история, тракология и средновековна история в Историческия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и е завършена в срок. Насочена е за защита след вътрешно обсъждане в същата катедра.

Докато въстъпителните бележки само въвеждат в изследването, същинското въведение е оформено като първа глава и е доста пространно (71 страници). Тук дисертантът представя подробно обекта и методите на изследването си, разглежда изворите и историографията по темата, както и проблемите за името на планината Родопи и географските представи за нея.

Същностната част на изследването е съсредоточена в следващите две глави. Втората глава (с обем 140 страници) е посветена на мястото и ролята на Родопите в политическата история на древна Тракия. Главата е структурирана на подредени в хронологическа последователност раздели, разглеждащи проблемите на съответните периоди, от Троянската война до Късната античност. Повече място заемат (основателно, поради наличието на по-голямо количество извори) разделите за епохата на голямото Одриско царство (V и първата половина на IV в. пр. Хр.), за времето на македонските царе Филип II и Александър III и за завладяването на Тракия от римляните. Изложението показва много добрата начетеност на дисертанта както по отношение на античните извори, така и на модерната историография с отношение към темата на изследването. Изводите, до които достига, са формулирани предпазливо, авторските хипотези са убедително обосновани. Като цяло глава втора представлява едно убедително и сравнително пълно изложение

на проблемите на политическата история на древна Тракия, погледнати през призмата на тяхното отражение върху Родопската област.

Третата глава носи условното заглавие „Древните общества в Родопите“ и разглежда поредица от проблеми, свързани с живота на родопското население през древността. Сред тях са родопските племена, погребалните обичаи, селищната система и пътната мрежа, стопанската дейност и религиозния живот. В отделен раздел са разгледани проблемите на прочутото в древността светилище на Дионис. Наред с писмени сведения в разглеждането на тази разнородна тематика дисертантът привлича и умело борави с археологически, епиграфски и нумизматически извори, познава, цитира и нарядко влиза в дебат със становищата в модерната историческа и археологическа литература.

Петте приложения към текста на дисертацията имат свое самостоятелно място и значение. Първото от тях е посветено на античните писмени извори и съдържа приведени в оригинал на старогръцки и латински и в български превод пасажии на антични и пост-антични автори, съдържащи конкретна информация за историята на Родопите. Второто приложение представлява сумарен каталог на археологическите обекти и находки в Родопската област. Третото е посветено на епиграфските паметници и включва оригиналния текст на надписите и кратък коментар. Четвъртото приложение разглежда римските военни дипломи, намерени в Родопите или имащи отношение към тях, а петото – колективните монетни находки открити в региона. Приложенията са изработени прецизно и имат съществено значение като неразделна част от дисертационния труд.

Приложеният обемен списък на използваната литература (55 страници) показва отлична библиографска осведоменост. Поместените след него изобразителни материали – карти, схеми, снимки и други подобни – също са прецизно изработени и допринасят за визуалното осмисляне на анализираниите в дисертацията археологически, епиграфски и нумизматически материали. Списъкът с публикациите на автора включва 13 заглавия по темата на дисертацията и още седем други, един отличен атестат за млад учен.

Авторефератът е изработен съгласно общоприетите изисквания, отговаря на съдържанието на дисертацията и отразява вярно идеите и приносите на автора.

Дисертацията на Йордан Илиев е посветена на обхватна и трудна тема. Основният проблем, с който се е сблъскал дисертантът, се свежда до недостига на пълноценни извори, които да позволят адекватна реконструкция на историческото развитие на изследвания регион. На практика във всички изследвани периоди белите полета преобладават над достоверно документираните факти и исторически събития, и това налага специфична методика на изследване и преди всичко – привличане и използване в максимална степен на всички достъпни категории извори. Подобно интердисциплинарно изследване е сериозно изпитание за един млад учен, изпитание, с което по мое мнение дисертантът се е справил успешно. Дисертационният труд предлага ред нови идеи, подходи, хипотези и обосновани заключения, които съставляват определен научен принос.

Въз основа на горната оценка на дисертационния труд и на общите си впечатления като научен ръководител от качествата и работата на дисертанта, убедено давам гласа си за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Йордан Александров Илиев.

София, 31 май 2012 г.

доц. д-р Петър Делев
Софийски университет
„Св. Климент Охридски“
член на научното жури
и научен ръководител